

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Penn State Worry Questionnaire (pswq)

Els Joos¹ en Dirk Hermans¹

ORIGINELE REFERENTIE(S)

Meyer, T.J., Miller, M.L., Metzger, R.L., & Borkovec, T.D. (1990). Development and validation of the Penn State Worry Questionnaire. *Behaviour Research and Therapy*, 28, 487-495. (oorspronkelijke Engelstalige versie)

Rijsoort, S. van, Vervaeke, G., & Emmelkamp, P. (1997). The Penn State Worry Questionnaire en de Worry Domains Questionnaire: Eerste resultaten bij een normale Nederlandse populatie. *Gedragstherapie*, 30, 121-128. (Nederlandstalige versie)

DOEL

De pswq is een zelfbeoordelingsvragenlijst die iemands neiging tot piekeren meet. De vragenlijst bevat items over de mate, intensiteit en oncontroleerbaarheid van het piekeren. Het instrument beoogt een trekmaat te zijn van pathologisch piekeren, die de inhoud van het piekerproces buiten beschouwing laat.

BESCHRIJVING

De pswq bevat 16 items, waarvan 11 items positief en vijf items negatief verwoord zijn. De respondent dient aan de hand van een 5-puntenschaal aan te geven hoe kenmerkend elke uitspraak voor hem/haar is, gaande van *helemaal niet kenmerkend* (1) tot *erg kenmerkend* (5). De vragenlijst bevat geen subschalen.

¹ Centrum voor Leerpsychologie en Experimentele Psychopathologie, Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, KU Leuven
Correspondentieadres: Dirk Hermans, KU Leuven, Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, Centrum voor Leerpsychologie en Experimentele Psychopathologie, Tiensestraat 102; B-3000 Leuven, België. Tel +0032 (0)16 32 59 63, Fax: +0032 (0)16 32 60 99, e-mail adres: dirk.hermans@ppw.kuleuven.be

ACHTERGROND

De PSWQ werd ontwikkeld door Meyer, Miller, Metzger en Borkovec (1990) en in het Nederlands vertaald door van Rijsoort, Vervaeke en Emmelkamp (1997). Hoewel de oorspronkelijke PSWQ werd ontwikkeld als unifactoriële maat, leverde factoranalyse vaak een tweefactorenoplossing op (o.a. Fresco, Heimberg, Mennin & Turk, 2002), waarbij de positief en negatief geformuleerde items op een andere factor laadden. Later heeft Brown (2003) de tweede factor echter geherinterpreteerd als een methodologische factor. Hij toonde aan dat een éénfactoroplossing waarbij alle items op een algemene piekerfactor laden en de vijf omkeeritems ook op een methodologische factor de meest gepaste factorstructuur is.

AFNAME EN SCORING

De PSWQ kan afgenomen worden in 5 tot 10 minuten. De vragenlijst bevat vijf omkeeritems (1, 3, 8, 10 en 11). Na omkering van de scores op deze items, wordt de totaalscore berekend door de itemscores te sommeren. De totaalscore kan variëren tussen 16 en 80.

PSYCHOMETRISCHE EIGENSCHAPPEN

Normen

De gemiddelde PSWQ-totaalscore in een steekproef uit de normale Nederlandstalige populatie varieert van 37.29 tot 43.14 (Van der Heiden, Muris, Bos, Van der Molen & Oostra, 2009: $M = 42.4$ (11.8); Van Rijsoort, Emmelkamp & Vervaeke, 1999: $M = 43.14$ (12.02); Van Rijsoort et al., 1997: $M = 37.29$ (10.55)). De gerapporteerde gemiddelde scores in een (poli)klinische patiëntengroep (Kerkhof et al., 2000: $M = 58.82$ (11.16)) en in een steekproef van patiënten met gegeneraliseerde angststoornis (GAS; van der Heiden et al., 2009: $M = 67.1$ (8.8)) zijn hoger. Percentielscores voor de Nederlandstalige PSWQ zijn te vinden in Van der Heiden et al. (2009).

Betrouwbaarheid

In een steekproef uit de normale populatie is de interne consistentie (Cronbach's alpha) uitstekend ($\alpha = .88-.92$; Van der Heiden et al., 2009; Van Rijsoort et al., 1997, 1999). In een klinische groep ($\alpha = .83-.86$; Kerkhof et al., 2000; Van der Heiden et al., 2009) is de interne consistentie eveneens goed.

Validiteit

Ook de convergente validiteit is goed, aangezien de totaalscore significant correleert met gerelateerde constructen zoals trekangst (ZBV; $r = .49-.75$), depressie (BDI; $r = .54-.62$) en piekeren gemeten via een andere piekervragenlijst

(WDQ(-R); $r = .61-.68$) in de normale populatie (van Rijsoort et al., 1999, 1997). In een (poli)klinische groep correleert de PSWQ-score eveneens met de WDQ ($r = .48$), met negatieve emotionaleiteit (NEM; $r = .50$) en met depressie (enkel in groep suïcidepogers, BDI; $r = .49$; Kerkhof et al., 2000).

Factoranalyses op de Nederlandstalige PSWQ leveren een tweefactorenoplossing (positief en negatief geformuleerde items; van Rijsoort et al., 1999) op, of een éénfactoroplossing, die de omkeeritems als methodologische factor omvat (Van der Heiden, Muris, Bos & Van der Molen, 2010).

GEBRUIKSWAARDEN

De PSWQ is het meest gebruikte instrument om de neiging tot pathologisch piekeren te meten, zowel in onderzoek als in de klinische praktijk. Op basis van de vragenlijst kan een onderscheid gemaakt worden tussen patiëntengroepen, waarbij GAS-patiënten de hoogste scores behalen. Bovendien is de PSWQ gevoelig voor veranderingen na een therapeutische interventie (zie Startup & Erickson, 2006). Om fluctuaties in piekeren beter te kunnen opvolgen, werden eveneens twee aangepaste versies ontworpen, die de neiging tot piekeren meten tijdens de voorbije week (Stöber & Bittencourt, 1998) of voorbije dag (Joos, Raes, Vansteenwegen & Hermans, 2009).

LITERATUUR

- Brown, T.A. (2003). Confirmatory factor analysis of the Penn State Worry Questionnaire: Multiple factors or method effects? *Behaviour Research and Therapy*, *41*, 1411-1426.
- Fresco, D.M., Heimberg, R.G., Mennin, D.S., & Turk, C.L. (2002). Confirmatory factor analysis of the Penn State Worry Questionnaire. *Behaviour Research and Therapy*, *40*, 313-323.
- Joos, E., Raes, F., Vansteenwegen, D., & Hermans, D. (2009). De Penn State Worry Questionnaire – Past Day: Ontwikkeling van een toestandsmaat voor piekeren. *Gedragstherapie*, *42*, 69-84.
- Kerkhof, A., Hermans, D., Figeo, A., Laeremans, I., Pieters, G., & Aardema, A. (2000). The Penn State Worry Questionnaire en de Worry Domains Questionnaire: Eerste resultaten bij Nederlandse en Vlaamse klinische en poliklinische populaties. *Gedragstherapie*, *33*, 135-146.
- Meyer, T.J., Miller, M.L., Metzger, R.L., & Borkovec, T.D. (1990). Development and validation of the Penn State Worry Questionnaire. *Behaviour Research and Therapy*, *28*, 487-495.
- Rijsoort, S. van, Emmelkamp, P., & Vervaeke, G. (1999). The Penn State Worry Questionnaire and the Worry Domains Questionnaire: Structure, reliability and validity. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, *6*, 297-307.
- Rijsoort, S. van, Vervaeke, G., & Emmelkamp, P. (1997). The Penn State Worry Questionnaire en de Worry Domains Questionnaire: Eerste resultaten bij een normale Nederlandse populatie. *Gedragstherapie*, *30*, 121-128.
- Startup, H.M., & Erickson, T.M. (2006). The Penn State Worry Questionnaire (PSWQ). In G.C.L. Davey, & A. Wells (Eds.), *Worry and its psychological disorders: Theory, assessment and treatment* (pp. 265-283). Chichester, England: Wiley.
- Stöber, J., & Bittencourt, J. (1998). Weekly assessment of worry: An adaptation of the Penn State Worry Questionnaire for monitoring changes during treatment. *Behaviour Research and Therapy*, *36*, 645-656.

- Van der Heiden, C., Muris, P., Bos, A.E.R., & Molen, H. van der (2010). Factor structure of the Dutch version of the Penn State Worry Questionnaire. *Journal of Behaviour Therapy Experimental psychiatry*, *41*, 304-309.
- Van der Heiden, C., Muris, P., Bos, A.E.R., Molen, H., van der & Oostra, M. (2009). Normative data for the Dutch version of the Penn State Worry Questionnaire. *Netherlands Journal of Psychology*, *65*, 69-75.